

**Za in proti, zavod za kulturo dialoga
DEVETA POLETNA DEBATNA ŠOLA, KOPE 2005**

Argumentacija v debati

1. Učinkovit argument

Debaterji pri pripravi zagovora ali zavračanja trditve pogosto argumente med seboj ločijo kot dobre ali slabe. Pred vsako debato se debater sprašuje, s katerim oz. s kakšnim argumentom bom prepričal publiko ali sodnika v svoj prav? Delitev argumentov na dobre ali slabe argumente je napačna, saj je lahko vsak argument dober le, če ga zna debaterka tudi dobro uporabiti. Pa vendarle bomo spet storili napako, če bomo govorili o dobrem ali slabem načinu predstavljanja argumentov. Označe kot so dober ali slab argument nam pove le malo o samem argumentu, zato je bolje če govorimo o učinkovitih in neučinkovitih argumentih. V poglavju o argumentaciji v debati boste izvedeli kako oblikovati učinkovit argument, kakšne so različne oblike utemeljevanja v argumentu in katere napake se najpogosteje pojavljajo pri poskusu argumentiranja stališč.

Namen argumenta je vplivati na nekoga v neko smer. Ta smer je lahko prepričanje, privrženost ali dejanje. Debater bo seveda najpogosteje v debati poskušal prepričevati sodnika, da ima najbolj učinkovit argument in je najbolj učinkovito zagovarjal ali nasprotoval resoluciji.

2. Zgradba argumenta

Debata poteka v dinamičnem tempu, debaterji imajo le malo časa za oblikovanje argumentov, zato se v debati uporablja posebno obliko argumenta, seveda pa je tovrstne argumente mogoče uporabiti prav tako povsod, kjer je potrebno dokazovati tako ali drugačno trditev. Tako jo je mogoče uporabiti v šoli pri pisanju esejev, seminarских nalog, na delovnem mestu pri utemeljevanju posameznega projekta ali na javni razpravi v vaši krajevni skupnosti na zborih občanov. Zgradbo argumenta, ki se uporablja v debati, je utemeljil angleški filozof Astephen Toulmin.

PREDPOSTAVKA - SKLEPANJE - PODPORA

(trditev)

(utemeljevanje)

PREDPOSTAVKA - je preprosta trditev, da določeno dejstvo drži.

Primer: Smrtna kazen je opravičljiva.

SKLEPANJE - je "zato" del argumenta in odgovarja na vprašanje "zakaj" določena trditev drži.

Primer: ..., zato ker odvrača ljudi od kriminalnih dejanj.

PODPORA - je dokaz, ki potrjuje utemeljitev.

Primer: .... V Teksasu so dolgoročne študije po uvedbi smrtne kazni pokazale, da so se kazniva dejanja zmanjšala za 10%.

Argument o smrti kazni lahko v strnjeni obliki zapišemo kot kaže naslednji primer:

Smrtna kazen je opravičljiva, zato ker odvrača ljudi od kriminalnih dejanj. V Teksasu so dolgoročne študije po uvedbi smrtne kazni pokazale 10 % zmanjšanje kaznivih dejanj.

Vaja:

Na podlagi izbrane predpostavke, ki jo poda učitelj, naj učenci oblikujejo argument, po Toulminovi strukturi.

3. Analiza argumenta

Kako naj debaterka pred debato zagotovo ve ali bo njen argument učinkovit ali ne? Kako naj debater v debati preveri nasprotnikove argumente ali nimajo morda kakšno napako in so zaradi tega manj učinkoviti? Spodaj navedena vprašanja vam lahko pripomorejo k odgovorom na podobne dileme pred debato. Vprašanja so postavljena tako, da si lahko z njimi pomagata pri analizi učinkovitosti lastnega ali nasprotnikovega argumenta:

Vprašanja o zgradbi argumenta:

- Kaj pravi predpostavka?
- Ali ima trditev sklepanje? oz. Ali je v argumentu razlog, zakaj naj bi predpostavka držala?
- Ali je sklepanje podprto z dokazi, primeri, strokovnim mnenjem?

Vprašanja o vsebini argumenta:

- Ali obstaja kakršnakoli izjema, ki jo predpostavka ne vključuje?
- Ali je podano sklepanje smiselno? Ali obstaja logična napaka v sklepanju?
- Ali je podana podpora smiselna? Ali logično potrjuje sklepanje? Ali je podpora verodostojna?

Vaje:

Učenci si naj izmenjajo argumente, ki so jih napisali v prejšnji vaji. Na podlagi prikazanih vprašanj naj učenci analizirajo argumente drugih.

4. Vrste sklepanja

Sklepanje s primerom

- iz posamičnega primera na splošno - induktivno sklepanje
- iz splošnega na posamični primer - deduktivno sklepanje

Način sklepanja s primeri se pogosto uporablja v debati pri dokazovanju potrebe, na podlagi katere se predlaga posamezna rešitev (plan, argument).

Analiza:

Kakšna je zveza med posameznimi primeri in splošno teorijo?

Ali so primeri tipični predstavniki skupine?

Ali je dovolj primerov za dokaz sklepanja?

Primer:

induktivno sklepanje - iz posamičnega na splošno

Onesnaženost slovenski rek postaja vedno večji problem. Študija Ministrstva za okolje in prostor izpostavlja še posebej reko Dravo, Savo, Savinjo, Sočo kot najbolj onesnažene reke.

Zagotavljanje droge pod zdravstvenim nadzorom bi zmanjšalo tveganje za okuženje z virusom HIV.

Zagotavljanje droge pod zdravstvenim nadzorom bi zmanjšalo število smrtnih žrtev zaradi prevelikega odmerka.

Dekriminalizacija droge bi vladi omogočila, da preusmeri pozornost in sredstva iz policijske kontrole k preventivnim in rehabilitacijskim programom.

Zagotavljanje droge pod nadzorom bi zmanjšalo število kriminalnih dejanj, povzročenih s strani uživalcev drog.

Zatorej, bi droge morale biti dekriminalizirane.

Deduktivno sklepanje - iz splošnega na posamično

Moralno je neupravičeno ubiti posameznika, ki ni oborožen in ni aktivno dejaven pri škodovanju drugih. Zaporniki, ki so obsojeni na usmrnitev, niso oboroženi niti niso sposobni škoditi drugim. Zatorej, je moralno neupravičeno usmrtiti zapornika.

Sklepanje z analogijo

Z analogičnim sklepom skušamo pokazati, da kar je bilo v določeni okoliščini resnično, bo resnično tudi v analogični situaciji. Analogija je primerjava ljudi, prostor, stvari, dogodkov, stvari ali abstraktnih konceptov.

Analiza

Kakšne so podobnosti/razlike med dvema pojmom, ki se primerjata?

Ali podobnosti med pojmom ne prevladujejo nad razlikami in obratno?

Primer:

Življenjska doba državljanov se je povečala, potem ko je Velika Britanija ustanovila državni sistem zdravstvenega zavarovanja. V primeru, če podoben sistem državnega zdravstvenega zavarovanja ustanovimo v ZDA, smemo pričakovati podobno višjo rast življenjske dobe v ZDA.

Sklepanje z vzročno zvezo

vzrok - posledica

posledica - vzrok

Analiza:

Ali je vzročna zveza logična?

Ali obstojajo kakršnikoli drugi vzroki, ki vplivajo na posledice?

Primer

vzrok - posledica

Udeležil sem se tečaja argumentacija, zatoj sedaj razmišljam bolj utemeljeno.

Očitno je, da pravila o možnosti prodaje alkohola mladoletnikom ne vključujejo dovolj strogih kazni, poglejte samo kje lahko mladi kupijo alkohol.

posledica - vzrok

Janez se je iz sprehoda vrnil povsem premočen, zato vem, da zunaj dežuje.

Na slovenskih cestah ne bi bilo toliko nepazljivih voznikov, če bi imeli strožje zakone.

Sklepanje z dokazom

S tem načinom pojasnjevanja utemeljujemo z dokazi:

- s primerom, ki se je dejansko zgodil,
- statističnimi podatki,
- izjavami ali mnenji posameznikov, ki imajo avtoriteto na določenem področju,
- izjavami prič,
- uradnimi dokumenti.

Analiza:

Kakšne reference ima posameznik? (ali je opravil raziskavo, ali je bil usposobljen za opravo raziskave, ali je posameznik neodvisen od posameznih predsodkov, ali je posameznik konsistenten v izjavah?)

Ali obstaja možnost pristranskosti pri posameznikovem mnenju? Navzkrižje interesov?

Primer:

Iz poročila Evropske avtomobilske zveze je razvidno, da Nizozemska namenja več denarja na prebivalca kot Portugalska. Zatorej, mora imeti Nizozemska boljše ceste kot Portugalska.

Danes imajo ljudje večje težave pri plačevanju zdravstvenih stroškov. Predsednik Združenja bolnišnic pravi: "Zaradi povečanja stroškov, smo morali v zadnjem desetletju podvojiti cene zdravstvenih storitev."

Vaje:

Na podlagi izbranega članka naj učenci poiščejo posamezno vrsto argumenta, ki jih uporablja avtor pri podpiranju svojega mnenja.

Pomembnost argumenta

Učinkovitost argumenta je poleg ustrezne strukture in pravilnega logičnega sklepanja mogoče izboljšati še z dodatno izpostavitvijo pomembnosti podpore. Podporo, s katero dodatno dokazujete sklepanje ter s tem tudi predpostavko je mogoče otežiti s kvantitativno in kvalitativno izpostavitvijo pomembnosti. Pri tem ni najbolj pomembno, da s posebnim izrazom izpostavite pomembnost posamezne podpore v vašem argumentu temveč, da vi in poslušalci oz. sodniki razumejo kako pomembna je določena podpora.

Kvantitativna izražena pomembnost se naša na merljive pojave v naravnem ali družbenem okolju.

Primer: število ogroženih človeških življenj, stopnja kriminala, število izumrlih živalskih vrst, stopnja povprečne temperature, površina posekanega gozda, ...

Kvalitativno izražena pomembnost se nanaša na vrednostne pojave v družbenem okolju pomembne za posameznika ali družbo.

Primer: svoboda, starševstvo, varnost, blaginja, zdravje, enakopravnost, ...

Eden iz med pogostih argumentov v debatah na temo človeškega reprodukcijskega kloniranja, je bil argument o možnosti pridobitve lastnega otroka z uporabo reprodukcijskega kloniranja za pare, ki ne morejo spočeti otroka z nobenim drugim načinom umetnega oplojevanja. Z dodatno otežitvijo podpor pri tem argumentu bi lahko v debati še bolj učinkovito prepričali poslušalca oz. sodnike.

Primer:

Kvantitativna pomembnost:

- *Število parov, ki ne morejo spočeti lastnega otroka po nobeni drugi poti kot s pomočjo reprodukcijskega kloniranja..*
- *Možnost povečanja števila rojstev ali možno povečanje stopnje rodnosti.*

Kvalitativna pomembnost:

- *Pomen starševstva za posameznika.*
- *Kako cenimo vlogo staršev v družbi.*
- *Ali so s tem posamezniki brez otrok zapostavljeni v družbi?*
- *Pomembnost spočetja lastnega otroka za posameznika, kaj lahko pomeni posamezniku njegov lastni otrok.*
- *Zakaj bi bilo spočetje lastnega otroka za posameznika pomembnejše kot posvojitev otroka?*

Vaja:

Argumentom iz prve vaje naj učenci poiščejo po več primerov kvalitativne in kvantitativne pomembnosti.

Pripravil: Grega Gostenčnik

Literatura:

Driacoll, William; Joseph Zompetti (2002): *Discovering the World Through Debate: A practical Guide to Eduvational Debate for Debaters, Judges and Coaches.* IDEA, New York.

Hubert, Rober (1964): *Influencing throu argument.* Davic McKayn Company, New York.
<http://debate.uvm.edu/huber/huber00.html> dostop: 4.6.2005

Meany, John; Kate Schuster (2002): *Art, Argument, Advocacy: Mastering Parliamentary Debate.* Central European Press.